

Onderwerp: Ondertekening Intentieovereenkomst Warmtenet Schalkwijk
BBV nr: 2015/301116

1. Inleiding

In april 2013 is een intentieovereenkomst Spaarne Energie ondertekend (Ondertekening intentieovereenkomst Lokale Energiedienst. kenm.2012/339821). Met de partners is besloten te onderzoeken of een betere benutting van hernieuwbare energiebronnen in Haarlem mogelijk is. Voor twee gebieden is een nadere verkenning afgesproken. Hiervoor is twee jaar uitgetrokken. Op dit moment ligt een rapportage voor over de mogelijkheden van aanleg van een warmtenet, gevoed door een geothermiebron, voor een duurzame warmtevoorziening van tussen 6.000 en 12.000 woningen en andere functies in Schalkwijk. Versterking van samenwerking in Warmtenet Schalkwijk vindt plaats door ondertekening van een intentieovereenkomst. Het college is bevoegd te besluiten de intentieovereenkomst (LOI Warmtenet Haarlem Schalkwijk) te ondertekenen. In het coalitieprogramma Samen Doen! is de samenwerking onder Spaarne Energie als uitgangspunt opgenomen. Ondertekening van de Intentieovereenkomst past binnen programma 4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling, ad 3 (minder CO2 emissies ter verbetering van de leefomgeving).

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit de intentieovereenkomst Open Warmtenet Haarlem Schalkwijk aan te gaan en de burgemeester machtigt wethouder Sikkema deze te ondertekenen.
2. Het college besluit een opsporingsvergunning in het kader van de Mijnbouwwet aan te vragen voor het zoekgebied Schalkwijk.
3. Het college besluit een Groot Geologisch onderzoek uit te voeren. De kosten van het besluit bedragen € 25.000,- en worden gedekt uit de exploitatie programma 4.1, beleidsveld Duurzaamheid.
4. Het college stuurt het besluit ter informatie naar de commissie Beheer.

3. Beoogd resultaat

Met ondertekening van de intentieovereenkomst wordt de samenwerking met de deelnemende partners versterkt. Deze versterking maakt het mogelijk andere partijen in Schalkwijk te benaderen en hen te overtuigen ook deel te nemen aan Warmtenet Schalkwijk en een aantrekkelijk project te vormen voor één of meerdere partijen om een geothermiebron te ontwikkelen en te exploiteren. Uitvoering van het project zou in één keer 8 tot 16% van de Haarlemse voorraad woningen zeer sterk verduurzamen.

4. Argumenten

Het voorstel past binnen het ingezet beleid.

In de Kadernota Haarlem Duurzaam is aangegeven dat de samenwerking in Spaarne Energie het uitgangspunt vormt van het Haarlemse beleid met betrekking tot energie, grondstoffen, klimaat, water en luchtkwaliteit. Dit is onverkort overgenomen in het coalitieprogramma en beleidsbegroting 2015-2019, 4.1, Duurzame stedelijke ontwikkeling, ad 3 (minder CO2 emissies ter verbetering van de leefomgeving).

Er is een positieve business case.

Vanuit de opties voor grootschalige energietransitie voor Schalkwijk is de keuze van een warmtenet, gevoed door een geothermiebron (onderzoek Ecofys 2012) verder uitgewerkt. Alléén inzetten op gebouwisolatie van de hoogbouw in Schalkwijk om de energievraag te beperken bleek veel te duur, blijkt een vergaand isolatieproject van Ymere van hoogbouw aan de Engelandlaan. Een combinatie van comfortverbetering en aansluiting aan geothermie blijkt financieel en ook vanuit klimaatbeleid veel aantrekkelijker. Door Alliander is een business case ontwikkeld, die op robuustheid is getest en geschikt bevonden voor verdere detaillering. Daarbij is naar voren gekomen dat een geothermiebron veel effectiever kan worden ingezet als veel meer gebouwen dan (het grootste deel van) de hoogbouw van de corporaties wordt aangesloten. De corporaties willen ook niet de enige afnemers van het warmtenet zijn.

Vanuit een kerngroep willen we voldoende massa maken om tot een keuze, realisatie of niet, te komen.

De business case van een warmtenet, gevoed door een geothermiebron, is in eerste instantie met een beperkt aantal partners onderzocht, om een slagvaardige kerngroep te vormen. Vanuit de kerngroep verwachten we veel meer warmtevragers aan te trekken en zo ook een aantrekkelijk aanbod te vormen voor initiatiefnemers voor de ontwikkeling en exploitatie van de geothermiebron. Het markeren van de oprichting van een kerngroep is daarbij van belang.

De ondertekening van de intentieovereenkomst helpt partijen aan te haken.

De gemeente is wel initiatiefnemer van Spaarne Energie, maar geheel afhankelijk van andere partijen om aan te haken. Er ligt op dit moment een positieve business case ten grondslag aan de uitwerking.

Er zijn wel aanvullende stappen nodig maar geen extra kosten verbonden aan de doorontwikkeling van het Warmtenet Schalkwijk.

Aangezien partijen voor eigen kosten en risico participeren in de huidige samenwerking, zijn geen kosten verbonden aan uittreding. In fase 3 zijn wel aanvullende stappen nodig. Er is een aanvullend geologisch onderzoek nodig (Groot of P90- Geologisch onderzoek). Dit is aanvullend nodig (op het al in 2010 uitgevoerde P50-onderzoek) om zeer hoge zekerheid over de geologische potenties te verkrijgen als voorwaarde voor subsidieaanvragen (SDE+), verzekering en aanvraag van een winningsvergunning. Het bespoedigt overleg met potentiële initiatiefnemers

voor de ontwikkeling en exploitatie van de geothermiebron. De kosten worden geschat op ca. € 25.000. Deze worden gedekt uit de exploitatie programma 4.1, beleidsveld Duurzaamheid (kostenplaats 676001).

Het is wenselijk nu reeds een opsporingsvergunning in het kader van de Mijnbouwwet aan te vragen. Een opsporingsvergunning is nodig om te voorkomen dat andere partijen een claim op het gebied leggen, zodat de huidige partijen kunnen worden gedwongen met die partij in zee te gaan onder diens voorwaarden. Een opsporingsvergunning is ook nodig om een winningsvergunning te verkrijgen (de feitelijke toestemming om een bron te mogen plaatsen en te exploiteren).

We streven naar een actieve communicatie rond dit onderwerp.

Via een gezamenlijk persbericht wordt de ondertekening gecommuniceerd. Na het ondertekenen van de Intentieovereenkomst starten we een actieve communicatie. Belangrijke partijen zijn huurdersbelangenorganisaties, wijkraden, bedrijven en instellingen, Winkeliersvereniging Schalkwijk, VvE's, particuliere verhuurders, schoolbesturen, ontwikkelaars en beleggers. We stellen een communicatieplan op. Verder zullen in goed overleg allerlei partijen actief benaderd worden om deel te nemen aan het warmtenet Schalkwijk.

Warmtenet Schalkwijk kan een belangrijke katalysator vormen voor herstructurering in Schalkwijk.

Behalve bestaande bouw kan ook nieuwbouw gemakkelijk profiteren van de warmte-infrastructuur die door alle deelgebieden van Schalkwijk wordt uitgerold. Nieuwbouw heeft lagere temperaturen nodig voor ruimteverwarming. Deze kunnen gemakkelijk afgenomen worden van de retourstroom van het warmtenet, tegen lagere kosten dan de ontwikkeling van een eigen warmtevoorziening.

We kunnen mee liften met de 'Samenwerkingsovereenkomst MRA Warmte & Koude'
De gemeente Haarlem neemt deel aan de 'Samenwerkingsovereenkomst MRA Warmte & Koude'. Daarmee kunnen we profiteren van daar opgedane ervaring, gebundelde samenwerking en financiële middelen.

5. Risico's en kanttekeningen

Is de ondertekening onherroepelijk?

Ondertekening verplicht noch de gemeente noch andere partijen tot deelname aan het Warmtenet Schalkwijk als blijkt dat de onderliggende business case (die nu positief is), bij nadere uitwerking niet (meer) positief blijkt te zijn. Partijen staat het dan vrij uit te stappen.

Het imago van warmtenetten is matig.

In het verleden zijn warmtenetten aangelegd met veel verliezen. Ook zijn voor sommige warmtenetten prijzen doorgerekend die hoger lagen dan ze zouden zijn bij conventionele aansluitingen. Dat is de reden dat in de huidige Warmtewet het principe 'Niet meer dan anders' wordt aangehouden. Daarmee is een

afnemersgarantie tot stand gekomen. Met de oprichting van het Warmtenet Schalkwijk wordt beoogd een volledig transparant en open net tot stand te brengen, waarbij vooral inzichtelijk moet zijn dat de afnamekosten duidelijk lager zullen uitpakken dan op dit moment. Vanwege de CO2 monitor over de afgelopen 5 jaren is een volledig inzicht (op postcode 6 posities: clusters van enkele tientallen woningen) in de prijsvorming van de afgelopen jaren beschikbaar.

Worden de belangen van eindgebruikers voldoende gewaarborgd?

Er zal bij afronding van elke fase gekeken worden naar de effecten op prijsvorming voor de eindgebruikers. Bij de inrichting van een warmtenet zullen de belangen van de warmtevragers dan ook centraal moeten staan. In de doorontwikkeling van de organisatiestructuur zou dat belang goed moeten worden gediend.

Is het warmtenet Schalkwijk de enige uitkomst van Spaarne Energie?

Het warmtenet Schalkwijk is niet de enige uitkomst van Spaarne Energie. Voor de Waarderpolder worden op dit moment initiatieven door Stichting Parkmanagement Waarderpolder ondernomen (doorontwikkeling Wind op Land, Energiebesparing, HIRB-aanvraag Duurzame Gebiedsontwikkeling en Circulaire Waarderpolder). De Waarderpolder heeft een Bodemenergieplan (WKO) en is aangewezen als Interferentiegebied. Verder is uitvoering van de pilot Visie Ondergrondse Ruimte Oost-Radiaal gestart.

Bij gebleken nut voor Schalkwijk zal onderzoek naar uitbreiding van het warmtenet in Haarlem-Noord logisch zijn. Immers daar zijn vergelijkbare woontypen en mogelijkheden tot aansluiting aan een warmtenet met geothermie als bron. Maar met een dergelijke toename aan ontwikkelings- en exploitatiepotentieel is het een kleine stap ook in andere grootschalig in te zetten hernieuwbare energievormen te investeren die geschikt zijn voor andere type woningen (dan hoogbouw).

De opsporingsvergunning wordt al aangevraagd voordat zeker is dat we er mee door gaan.

De looptijd van een opsporingsvergunning bedraagt op dit moment ca. 18 maanden. Om de vaart er in te houden is een aanvraag op korte termijn al nodig. De aanvraag voorkomt dat anderen een claim leggen op het gebied en voorkomt daarmee dat deze een (ongewenste) positie verwerven.

6. Uitvoering

In fase 2 rapportage Haarlem Schalkwijk is een planning opgenomen voor de komende 2 fasen. In de vervolgfase (3) zal/zullen:

- een opsporingsvergunning (Mijnbouwwet) aangevraagd worden
- geïdentificeerde afnemers benaderd worden en zal hun warmtevraag vastgesteld worden.
- in verschillende scenario's zullen afnemersgroepen worden meegenomen in de nieuwe business case.
- een initiatiefnemer voor de ontwikkeling en exploitatie van de geothermiebron gezocht worden.
- De uiteindelijke business case zal met alle betrokken partijen opnieuw doorerekend worden met inzet van het model HEAT (serious gaming) met beoogde rapportage in december 2015.

In fase 4 zal detaillering en contractvorming aan de orde zijn, met beoogde afronding in april 2016.

Beide fasen worden afgesloten met een besluitvormingsproces.

7. Bijlagen

1. Letter of intent Open Warmtenet Haarlem Schalkwijk
2. Business case Warmtenet Schalkwijk, 2014
3. Fase 2rapportage Haarlem Schalkwijk, 2015

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester